

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਡੀ. ਐੱਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ.)

ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(7) ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੋਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਸਚੇਂਜ. ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਏਐਸ ਬੈਸ ਜੇ. ਜੇ.

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1978 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 34

22 ਨਵੰਬਰ 1978

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ (1974 ਦੀ ਐਲ.ਆਈ.ਟੀ.)— ਧਾਰਾ 3(1) -ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਧਾਰਾ 166(1)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ, 1977— ਨਿਯਮ 9(1) - ਧਾਰਾ 3(1) ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼-ਕੀ ਅਵੈਧ ਹੈ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਕੱਤਰ- ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 (1) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਨਾ ਕਿ thp ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, 1977 ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9(1) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ

ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(ਪਾਰਾ 4, 5, 6, 11 ਅਤੇ 12)।

31 ਅਗਸਤ, 1970 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੀ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਸ. ਬੈਂਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਮਾਣਯੋਗ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 22 ਨਵੰਬਰ, 1978 ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਬਲੇ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਸੀ ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 1 ਦਸੰਬਰ 1978 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਡਿਟੇਨੂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਏਜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਐਸ. ਤੁਲਸੀ।

ਨਿਰਣਾ

ਡੀ. ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) 1978 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 34 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 1978 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 35 ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 23 ਜਨਵਰੀ, 1978 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (1) ਵਿੱਚ

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ: -

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਰੋਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ., ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ, - ਨਿਰੀਖਣ ਨੇ ਪੁਸ਼ਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

ਕਨਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਫਾਰੇਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਸਮੱਗ ਗਲਿੰਗ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1974 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਘਰ)।”

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਰੋਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਡ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨਹੀਂ। ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਰੋਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ, ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ (ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਰੀਸਪੀਟ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ

(1) ਸੀ.ਆਰ. 1978 ਦੇ ਡਬਲਯੂ. ਨੰਬਰ 58 ਨੇ 17 ਅਗਸਤ, 1978 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ-

(i) ਤਸਕਰੀ ਮਾਲ; ਜਾਂ

(ii) ਮਾਲ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(iii) ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ; ਜਾਂ

(iv) ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ 'ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੀ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ' ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(v) ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣਾ; ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

(4) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਿਤ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

(5) ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166(1) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ."

(6) ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੁਕਮ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ।

(7) 1978 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 34 ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ

ਕੰਜਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਫਾਰੇਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਸਮਗਲਿੰਗ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1974 (ਸੰਸਦ ਐਕਟ ਨੰ. 52 ਆਫ 1974) ਨੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮਾਹਲਾ ਪੁੱਤਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਜੱਟ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਪੰਡੋਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ। ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਐਸ. ਅਜਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ,

(2) ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮਾਹਲਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹਨ,

(3) ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ

, ਕੰਜਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਫਾਰੇਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਸਮਗਲਿੰਗ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1974 ਦੇ 8 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ

ਕਿ ਉਕਤ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮਾਹਲਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ।

- (4) ਪੁਨ ਜਬ ਡਿਟੇਨਸ (ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਆਰਡਰ, 1974 ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Sd/-

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ।

(8) ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਨ।

(9) ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਪ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਹੋਮ ਡੀ ਭਾਗ, ਕੋਲ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:-

"(2) ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(3) ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(10) ਧਾਰਾ (2) ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (3) ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

(11) 20 ਜੂਨ, 1977 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 9, ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਰ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਕੱਤਰ, ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ, ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਖਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।”

(12) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 9(1) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(13) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਖੁਦ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦਾ।

(14) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਲੋ, ਜੇ., ਜਸਵੰਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਵਿੱਲੋ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਡੈਲੀਗੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਵਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਰੋਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ

ਹਫਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਬੀਐਸ ਵਿੱਲੋ ਜੇ.

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ- ਜਵਾਬਦੇਹ। 1978

ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 3-ਆਰ.

8 ਦਸੰਬਰ 1978 ਈ.

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ (1974 ਦਾ 2)— ਧਾਰਾ 209 ਅਤੇ, 323— ਉਸੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ
ਕ੍ਰਾਸ-ਕੇਸ— ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ

(2) ਸੀ.ਆਰ. 1978 ਦਾ ਡਬਲਯੂ. ਨੰਬਰ 27, 24 ਮਈ, 1978 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।